

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 17.6.2014
COM(2014) 357 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

om Europeiska unionens strategi för den adriatisk-joniska regionen

{SWD(2014) 190 final}

{SWD(2014) 191 final}

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING	3
2.	UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER	4
2.1	UTMANINGAR.....	4
2.2	MÖJLIGHETER	5
3.	ÅTGÄRDER: EN HANDLINGSPLAN	6
3.1.	BLÅ TILLVÄXT	7
3.2.	SAMMANKOPPLA REGIONEN	8
3.3.	MILJÖKVALITET	8
3.4.	HÅLLBAR TURISM.....	10
4.	STYRNING OCH GENOMFÖRANDE.....	10
5.	KOPPLINGAR TILL EU-POLITIKEN.....	12
6.	VIDARE KOPPLINGAR	12
7.	SLUTSATS	13
BILAGA	EU:S STRATEGI FÖR OMRÅDET KRING ADRIATISKA HAVET OCH JONISKA HAVET – KARTA	14

1. INLEDNING

I detta meddelande presenteras behovet av och möjligheterna till smart och hållbar tillväxt för alla i den adriatisk-joniska regionen. En ram läggs fram för en sammanhållen makroregional strategi och en handlingsplan, för att hantera behov och möjligheter genom samarbete mellan de deltagande länderna.

Regionen är ett funktionellt område, som består av havsområdena Adriatiska havet och Joniska havet. Även stora landområden ingår, och havs-, kust- och landområdena ses som sammanhängande system. Med den ökande rörligheten för varor, tjänster och personer sedan Kroatiens anslutning till EU och inför utsikten att fler länder i området ansluter sig till EU spelar hamnarnas omland en viktig roll. Om man uppmärksammar samspelet mellan land och hav ser man också hur ohållbar landbaserad verksamhet påverkar kustområden och marina ekosystem.

Regionen har mer än 70 miljoner invånare och spelar en viktig roll när det gäller att stärka den geografiska kontinuiteten i Europa. Strategin bygger på det adriatisk-joniska initiativet¹, som omfattar åtta länder – se bifogad karta. Strategin är öppen för andra parter i regionen.

Välstånd, skapat genom handel och företagsamhet, kommer att hjälpa regionen ur den ekonomiska krisen. Invånarna behöver bättre utsikter till sysselsättning, bättre transporter, tryggare och mer sammanlänkad energiförsörjning och bättre miljö kvalitet.

Vid Europeiska rådets möte i december 2012 ombads kommissionen att lägga fram en EU-strategi för den adriatisk-joniska regionen senast under 2014. Det allmänna målet för strategin är att främja ett hållbart ekonomiskt och socialt välstånd i regionen, genom att skapa tillväxt och sysselsättning och genom att öka regionens attraktivitet, konkurrenskraft och förbindelser, samtidigt som man skyddar miljön och ser till att ekosystemen i havs- och kustområdena är sunda och i balans. Detta går att uppnå genom samarbete mellan länder med gemensam historia och geografi. Genom att stärka genomförandet av befintliga EU-strategier i området skapar strategin ett klart EU-mervärde, samtidigt som den ger en möjlighet för alla deltagande länder att anpassa sin politik till den övergripande visionen i EU 2020-strategin. Den kommer också att bidra till att närma länderna på västra Balkan till EU, genom att skapa möjligheter för dem till nära samarbete med medlemsstater och att ta itu med gemensamma utmaningar och möjligheter som är specifika för regionen.

Strategin drar nytta av följande:

- Över ett decenniums erfarenheter från det mellanstatliga adriatisk-joniska initiativet. Det framgångsrika samarbetet har redan skapat starka band mellan de deltagande länderna och, som en sidoeffekt, regionalt samarbete mellan städer, handelskammare och universitet.
- Havsstrategin för Adriatiska havet och Jonisk havet, som antogs av kommissionen den 30 november 2012² och som behandlar möjligheter till blå tillväxt för havsområdet.

¹ Det mellanstatliga adriatisk-joniska initiativet startade år 2000, med syftet att stärka regionalt samarbete och främja politisk och ekonomisk stabilitet, för att på så sätt skapa en stabil grund för den europeiska integrationsprocessen.

- Strategin lanseras när programplaneringsperioden 2014–2020 inleds. Det gör det möjligt att systematiskt integrera den i program på EU-nivå och på nationell och regional nivå, och att se till att den stöds av alla strategier och program.
- Erfarenheterna från befintliga makroregionala strategier³, t.ex. EU-strategin för Östersjöområdet och EU-strategin för Donauregionen, också när det gäller samarbete med tredjeländer. Erfarenheterna visar t.ex. att det är viktigt att inrikta sig på ett begränsat antal gemensamma utmaningar och/eller möjligheter, och att säkerställa de deltagande ländernas ansvar, engagemang och ledarskap. De visar också att det är viktigt att stärka den institutionella och administrativa kapaciteten.

2. UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

2.1 UTMANINGAR

Den adriatisk-joniska regionen står inför en rad gemensamma utmaningar. Under historiens gång har stora delar av regionen påverkats av svåra politiska och ekonomiska förhållanden och av konflikter. Sloveniens och Kroatiens anslutning till EU och andra länders utsikter till EU-medlemskap gör det möjligt att stärka banden och frigöra sig från det historiska arvet. Följande är några av de större utmaningarna.

- **Socioekonomiska skillnader:** Både om man ser till BNP per capita och till arbetslöshetsnivån är det stora skillnader mellan länderna. Vissa regioner har en BNP per capita som ligger 20 % över EU-genomsnittet och en arbetslöshet på 4 %, medan andra har en BNP per capita som ligger 70 % under genomsnittet och en arbetslöshet på 30 %. På grund av bristande kapacitet kan inte företagen fullt ut utnyttja möjligheterna till saluföring, innovation och forskning över gränserna, särskilt inom den blå ekonomin. Det finns få kluster med affärsverksamhet, forskning och offentliga sektorn.
- **Transporter:** Det saknas viktig infrastruktur i regionen, särskilt för att länka samman de länder som sedan länge är med i EU och de övriga länderna, vilket leder till dålig tillgänglighet. Särskilt vägar och järnvägar på västra Balkan är i akut behov av upprustning, flaskhalsar behöver byggas bort, det behövs komplettering med felande länkar, intermodala förbindelser och trafikledningssystem behöver införas och kapaciteten ökas. Allt oftare är sjötrafiken alltför tät, samtidigt som övervaknings- och samordningssystemen behöver uppgraderas. Långa väntetider och gränsformaliteter är ytterligare hinder för rörligheten. Multimodala transporter är inte särskilt utvecklade.
- **Energi:** Sammankopplingen av elnäten är fortfarande otillräcklig, vilket hindrar framväxten av en integrerad energimarknad, begränsar kapaciteten och förhindrar ett lönsamt utnyttjande av förnybara energikällor. Dessutom krävs investeringar i gasnät, inklusive LNG-anläggningar, för att säkerställa en effektiv och diversifierad gasförsörjning.

² COM(2012) 713.

³ KOM(2011) 381, SEK(2011) 1071, COM(2012) 128, COM(2013) 181, COM(2013) 468 och SWD(2013) 233.

- **Miljö:** Människornas ökade användning av havs- och kustområdena hotar ekosystemen. Ohållbar turistverksamhet innebär påfrestningar för vatten, mark och den biologiska mångfalden. Adriatiska havet är grunt och halvslutet⁴, vilket gör det känsligt för föroreningar. Överfiske, kasserad fiskeutrustning och miljömässigt ohållbart vattenbruk hotar både havens biologiska mångfald och människors hälsa. Situationen försämras ytterligare av obehandlat avloppsvatten och avfall från landbaserade källor, gödningsmedel från jordbruket som leder till övergödning, invasiva arter från utsläpp av ballastvatten och föroreningar från olje- och gasutvinning. Luftkvaliteten påverkas av utsläpp från sjöfarten och verksamhet på land (hamnar och industri), och försämras på grund av lokala klimatbetingade och geografiska förhållanden. Olaglig jakt på flyttfåglar påverkar hela EU. Nätverk av skyddade områden, t.ex. Natura 2000 och Emerald, är ännu inte fullt genomförda.
- **Faror och risker som klimatförändringarna leder till, både naturliga och skapade av människan:** Utöver stor seismisk aktivitet är regionen särskilt utsatt för negativ påverkan av klimatförändringar. Avsaknaden av gemensam riskbedömning, katastrofriskhantering och integrerade strategier för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna är en stor utmaning. Länderna har olika erfarenhet, resurser och kunskaper, vilket gör att de på egen hand inte kan hantera stigande havsnivåer, översvämningar, torra, erosion och skogsbränder.
- **Administrativa och institutionella frågor:** Kapaciteten måste stärkas på nationell, regional eller lokal nivå, för att säkerställa att organisationerna klarar av både samarbete över gränserna och samordning av olika politikområden. När länderna anpassar sig till EU-lagstiftningen och får tillgång till finansieringsinstrument finns det risk att de arbetar i olika takt och därigenom hindrar det makroregionala arbetssättet. Det finns också problem med korruption, som undergräver allmänhetens förtroende och hindrar utvecklingen. Migrationstrycket och gränsöverskridande organiserad brottslighet gör att det krävs samordnade strategier för gränssäkerhet.

2.2 MÖJLIGHETER

Regionen har också många möjligheter, med stor potential för smart och hållbar tillväxt för alla.

- Den **blå ekonomin** kan i hög utsträckning bidra till tillväxten, genom allt från utveckling av blå teknik till hållbar framställning och konsumtion av fisk och skaldjur. Även nichemarknader ingår, inom t.ex. fritids- och rekreationsverksamhet och kortare kryssningar. Innovation kan göra det möjligt för den sårbara varvsindustrin att gå över till energisnåla fartyg med låga utsläpp⁵ och att samarbeta med närstående branscher, t.ex. marin utrustning och robotteknik.
- **Förbindelser:** Flera europeiska farleder löper samman i regionen. Det adriatisk-joniska havsområdet är en naturlig farled som når långt in i EU. Den är den billigaste sjövägen från Fjärran Östern via Suez, och förkortar resvägen till marknaderna i Centraleuropa med 300 mil, jämfört med de norra hamnarna. Det finns utrymme för förbättrade förbindelser

⁴ Norra Adriatiska havet har ett genomsnittligt djup på ca 50 meter. Vattenutbytet mellan Adriatiska havet och Medelhavet tar 3–4 år.

⁵ Gäller utsläpp av svaveldioxid, kvävedioxid och partiklar.

mellan land och hav och bättre intermodala transporter, vilket skulle öka inlandsekonomiernas konkurrenskraft.

- **Kulturarv, naturarv och biologisk mångfald:** Regionens kulturella, historiska och arkeologiska arv hör till dess främsta tillgångar, tillsammans med dess stora naturskönhet. Där finns både världskända städer (Venedig, Dubrovnik, Mostar och Aten) och naturområden (Plitvicesjöarna och Shkodërsjön). Där finns också en stor biologisk mångfald, med en exceptionellt rik flora, t.ex. i den dinariska ekoregionen.
- **Turism:** Turismen ökar redan snabbt och ger ett viktigt bidrag till BNP, men skulle gagnas av ett ökat hållbart samarbete för att utvidga marknaden och förlänga säsongen. Regionen skulle kunna bli en förebild för hållbara, ansvarsfulla och diversifierade turistprodukter och turisttjänster. Befintliga kommersiella möjligheter skulle kunna utnyttjas mer kraftfullt, t.ex. med kryssningar som gagnar den lokala ekonomin och med fritidsfiske. En hållbar turistnäring kan leda till minskad byråkrati, ett bättre affärsklimat, särskilt för små och medelstora företag, gemensamma standarder, regler och statistik och till främjande av offentlig-privata partnerskap.

3. ÅTGÄRDER: EN HANDLINGSPLAN

Kommissionen rekommenderar i sin rapport om mervärdet av makroregionala strategier⁶ att nya makroregionala strategier inriktas på ett begränsat antal väldefinierade mål, som tillgodoser särskilda behov av bättre samarbete på hög nivå. Man använde en bottom-up-strategi och genomförde omfattande samråd med berörda parter för att fastställa tydliga mål som är specifika för regionen.

Man kommer därför att genomföra en löpande handlingsplan⁷, som åtföljer strategin och som utvidgar den maritima dimensionen till att omfatta inlandet. Den har utformats rund fyra strategiskt viktiga pelare som hänger samman med varandra, och innehåller en förteckning över möjliga åtgärder. De fyra pelarna är följande:

1. Blå tillväxt
2. Sammankoppla regionen (transporter och elnät)
3. Miljö kvalitet
4. Hållbar turism

Dessutom ingår två övergripande frågor:

- Kapacitetsuppbyggnad och kommunikation, för ett effektivt genomförande och för att öka allmänhetens medvetenhet och stöd.
- Forskning och innovation, för att främja högkvalificerade arbetstillfällen, tillväxt och konkurrenskraft. Samarbete inom transnationella nätverk kan leda till nya idéer för marknaderna och bidra till att nya produkter och tjänster utvecklas.

Dessutom är begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt katastrofriskhantering övergripande principer för alla fyra pelarna.

⁶ COM(2013) 468, 27.6.2013.

⁷ Handlingsplanen kommer att ses över regelbundet och uppdateras när nya behov uppstår.

Samrådet gjorde det också möjligt att inom varje pelare fastställa ett begränsat antal frågor där det är mest brådskande med åtgärder samtidigt som det är särskilt viktigt med gemensamma insatser. Dessa frågor är också viktiga för EU:s politikområden och främst dem med en territoriell dimension. De frågor som valts ut inom varje pelare presenteras nedan.

3.1. BLÅ TILLVÄXT

Målet för den här pelaren, som samordnas av Grekland och Montenegro⁸, är att skapa innovativ tillväxt inom verksamhet kopplad till havet genom att främja hållbar ekonomisk utveckling samt arbets- och affärsmöjligheter i den blå ekonomin, inklusive fiske och vattenbruk. Det är därför viktigt att främja kluster med forskningscenter, offentliga organ och privata företag. En samordnad fiskeriförvaltning kommer att leda till bättre insamling av data, övervakning och kontroll. En gemensam planering och ökad kapacitet för administration och samarbete gör det möjligt att förbättra användningen av befintliga resurser och havsförvaltningen i hela området.

Blå teknik

För att skapa högkvalificerade arbetstillfällen och ekonomiska möjligheter, genom en inriktning på forskning och innovation, utveckling av kluster och kunskapsöverföring i samband med blå teknik som är specifik för regionen och kopplad till regionala och nationella strategier för smart specialisering (t.ex. grönt fartygsbyggande, båtsport, bioteknik, robotteknik för användning under vatten).

Fiske och vattenbruk

För att förbättra lönsamheten och hållbarheten inom fiske och vattenbruk, genom att förbättra insamling av data, övervakning och kontroll, genomföra flerårsplaner för fiskeriförvaltning för hela regionen, harmonisera standarder, förbättra färdigheter och kapacitet för att följa EU:s regler och standarder samt öka mervärdet värdekedjan för lokala fisk- och skaldjursprodukter, särskilt genom speciella plattformar för forskning och innovation, gemensamt utvecklad marknadsinformation och mer genomsynlig marknadsföring och förädling.

Förvaltning och tjänster inom verksamhet kopplad till havet

För att förbättra den administrativa och institutionella kapaciteten, sjöfartstjänster och bättre förvaltning, inklusive samutnyttjande av data, gemensam planering och samordnad förvaltning av befintliga resurser (t.ex. fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad förvaltning av kustområden).

Följande mål för 2020 skulle kunna ingå:

- En 20-procentig ökning i forskningsinvesteringar i blå teknik.
- Fleråriga fiskeriförvaltningsplaner som antas och genomförs i hela regionen.

⁸

Två länder – ett EU-land och ett icke-EU-land – valde tillsammans varsin pelare och samordnade utarbetandet av handlingsplanen för den pelaren.

- Allt vatten under nationell jurisdiktion ska omfattas av fysisk planering i kust- och havsområden och alla kuster ska omfattas av integrerad planering av kustområden, och genomförandemekanismerna ska vara helt införda.

3.2. SAMMANKOPPLA REGIONEN

Målet för den här pelaren, som samordnas av Italien och Serbien⁹, är att förbättra sammankopplingen av transport- och energinät inom regionen och med resten av Europa. Det är nödvändigt med sammankopplade och hållbara transport- och energinät för att utveckla regionen. Samordning behövs för att undanröja flaskhalsar och för att utveckla infrastrukturnätverk och regelverk. En samordnad övervakning av sjötrafiken och multimodala transporter kommer att öka konkurrenskraften.

Sjötransporter

En säker sjötrafik är beroende av harmoniserade övervakningssystem och inrättandet av moderna intermodala hamnar som fungerar i kluster. Det krävs samordning mellan olika länder och hamnar för att uppgradera trafikförvaltningen, med tanke på de övertrafikerade vattenlederna, och för att konkurrera globalt, särskilt med hamnar i norra Europa.

Intermodala förbindelser med inlandet

För att klara av en ökning av godstransporter till sjöss behöver man modernisera de intermodala förbindelserna med inlandet. En utveckling av knutpunkter och nav som binder samman sjöfart, järnvägar, vägar, luftfart och inre vattenvägar måste bygga på hållbara transportsystem som är kopplade bl.a. till lokala och regionala planer för luftkvalitet. Gemensamma åtgärder, både fysiska och icke-fysiska, bör bidra till att undanröja flaskhalsar vid gränserna.

Energinät

De tre målen för EU:s energipolitik – konkurrenskraft, tryggad försörjning och hållbarhet – kan uppnås genom en väl sammankopplad energimarknad. Det behövs investeringar för att koppla samman elnäten och för att komplettera gasnäten. Lagstiftningsåtgärder krävs för att undanröja hinder för investeringar över gränserna.

Följande mål för 2020 skulle kunna ingå:

- Dubbla Adriatisk-joniska havsområdets nuvarande marknadsandel av containertrafiken, samtidigt som miljöpåverkan begränsas.
- Minska tiden vid gränsövergångarna inom regionen med 50 %.

3.3. MILJÖKVALITET

Målet för den här pelaren, som samordnas av Slovenien och Bosnien och Hercegovina¹⁰, är att hantera miljökvaliteten genom samarbete på makroregional nivå. Den kommer att bidra till en god miljöstatus för ekosystemen i havs- och kustområdena, minska föroreningarna till havs,

⁹ Se fotnot 8.

¹⁰ Se fotnot 8.

begränsa, minska och kompensera för hårdgörning av mark¹¹, minska luftföroreningarna¹² och hejda förlusten av biologisk mångfald och förstöringen av ekosystem. Gemensamma åtgärder för att bevara ekoregioner som omfattar flera länder gagnar Europas naturarv, och det säkerställer också att infrastrukturinvesteringar varken förstör miljön och landskapen eller ökar nedsmutsningen.

Den marina miljön

- **Hot mot den biologiska mångfalden i havs- och kustområdena:** Trycket på ekosystemen i havs- och kustområdena minskas genom bättre kunskaper om den biologiska mångfalden och genom ett samordnat genomförande av fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad planering av kustområden, relevant miljölagstiftning¹³ och den gemensamma fiskeripolitiken. Om man förbättrar de gränsöverskridande nätverken på öppet vatten i marina skyddsområden och utbyter bästa praxis mellan förvaltningsmyndigheterna kan man ytterligare bidra till att skydda den biologiska mångfalden.
- **Havsföroreningar:** Samordnade investeringar i reningsverk och avfallshanteringsanläggningar, gemensamma ansträngningar för att hantera det marina avfallets hela livscykel, gemensam kapacitet för att förebygga och ta hand om oljeutsläpp och annan storskalig nedsmutsning, minskning av undervattensbuller samt åtgärder för att göra jordbrukarna medvetna om nackdelarna med överanvändning av nitrater kommer att i hög grad bidra till att minska hotet mot det marina djurlivet och människors hälsa.

Gränsöverskridande livsmiljöer på land och biologisk mångfald

Gemensam förvaltning av gränsöverskridande ekoregioner kommer att uppmuntras, liksom av en livskraftig population av stora rovdjur och åtgärder för att öka efterlevnaden av jaktregler för flyttfåglar.

Följande mål skulle kunna ingå:

- Inrättandet av en gemensam plattform för alla länder för insamling av data, forskning och analys senast under 2015.
- En förstärkning av nätverken Natura 2000 och Emerald, och inrättandet av ett sammanhängande nätverk av marina skyddsområden enligt ramdirektivet om en marin strategi senast 2020.
- År 2020 ska 10 % av ytan i Adriatiska havet och Joniska havet omfattas av marina skyddsområden, i enlighet med internationella åtaganden.

¹¹ Riktlinjer om bästa praxis för att begränsa, minska eller kompensera för hårdgörning av mark, SWD(2012) 101.

¹² Gäller utsläpp av svaveldioxid, kvävedioxid, partiklar och ozon.

¹³ Framför allt ramdirektivet om en marin strategi samt EU:s habitatdirektiv och fågeldirektiv.

3.4. HÅLLBAR TURISM

Målet för den här pelaren, som samordnas av Kroatien och Albanien¹⁴, är att utveckla regionens fulla potential när det gäller innovativ, hållbar och ansvarsfull kvalitetsturism. En diversifiering av turistprodukter och turisttjänster, och åtgärder för att hantera de säsongsbundna variationerna, kommer att förbättra näringslivet och skapa sysselsättning. En världsomfattande marknadsföring av det adriatisk-joniska varumärket för turistprodukter och turisttjänster kommer att leda till en ökad efterfrågan.

Ett diversifierat turismutbud (produkter och tjänster)

Regionens rika kulturarv utnyttjas ännu inte fullt ut. Man kan dra fördel av klimatet och marknaden för att skapa en kraftfull affärsinriktad dynamik, byggd på bästa praxis. Genom territoriella utvecklingsplaner kan man främja alternativ turism och åretruntturism. Att diversifiera och förbättra kvaliteten på turismutbudet är nyckeln till hållbara turistprodukter och turisttjänster.

En hållbar och ansvarsfull turistnäring (innovation och kvalitet)

Fler åtgärder krävs för att åstadkomma en hållbar och ansvarsfull utveckling bland turismnäringens aktörer. Där ingår gemensamma standarder och regler, minskad miljöpåverkan av massturismen, förbättrade färdigheter och deltagande av alla aktörer (offentliga, privata, besökande) i främjandet av ett hållbart och ansvarsfullt turismkoncept.

Följande mål för 2020 skulle kunna ingå:

- En 50-procentig ökning av antalet turister under lågsäsong.
- Fem nya turistleder skapade i regionen.

4. STYRNING OCH GENOMFÖRANDE

Erfarenheterna från de befintliga makroregionala strategierna visar ett goda och stabila styrformer är avgörande för ett effektivt genomförande. Kommissionens rapport om styrningen från i maj 2014¹⁵ visar att det finns tre huvudsakliga behov: ett starkare politiskt ledarskap, effektivt beslutsfattande och god organisation.

Bättre styrning handlar inte om ny finansiering eller mer byråkrati, utan om vem som genomför strategin och vem som tar initiativet till och finansierar gemensamma åtgärder. Styrningen måste ha både en politisk och en operativ dimension, med berörda ministerier och genomförandeorgan som sätter strategiska mål och sedan ser till att arbetet följs upp ordentligt. Detta kommer att ge tydligare och mer påtagliga resultat.

Samordning

Det behövs samordning mellan deltagande länder och mellan olika ministerier och beslutsnivåer inom varje land. För varje pelare kommer två samordnare från berörda

¹⁴ Se fotnot 8.

¹⁵ Rapport från kommissionen om styrningen av makroregionala strategier, COM(2014) 284, 20.5.2014.

ministerier i två olika länder att arbeta nära tillsammans med sina motsvarigheter i övriga länder för att utveckla och genomföra handlingsplanen.

Kommissionen kommer att vara en oberoende aktör och tillföra ett EU-perspektiv, med stöd av en högnivågrupp för makroregionala strategier som består av företrädare för EU-28 samt för tredjeländer som deltar i strategierna.

Genomförande

De viktigaste förutsättningar för ett lyckat genomförande är följande:

- Länderna måste erkänna att strategin är sektorsövergripande och berör alla förvaltningsnivåer.
- Tredjeländerna måste involveras fullt ut på alla nivåer.
- Stöd på hög politisk nivå, med ministrar som fastställer strategins övergripande inriktning, tar ansvar, anpassar politik och finansiering och tillhandahåller resurser och status för de beslutsfattande respektive tekniska nivåerna.
- Kommissionen, i egenskap av garant av EU-dimensionen, säkerställer ett strategiskt tillvägagångssätt på EU-nivå.
- Länderna övervakar och utvärderar framstegen, och ger vägledning för genomförandet.
- Man drar nytta av existerande regionala organisationers arbete.
- Samordnarna för de olika pelarna får gott stöd, särskilt genom funktionen för institutionellt stöd och kapacitetsuppbyggnad i det adriatisk-joniska transnationella samarbetsprogrammet för 2014–2020.
- Viktiga aktörer deltar: nationella, regional och lokala myndigheter, parlamentsledamöter (på regional, nationell och europeisk nivå), ekonomiska och sociala aktörer, civilsamhället, den akademiska världen och icke-statliga organisationer.

För att strategin ska vila på en stadig grund behöver man fatta tidiga beslut i dessa frågor.

Finansiering

Strategin genomförs bl.a. genom att man använder och anpassar befintlig EU-finansiering och nationell finansiering av betydelse för de fyra pelarna och frågorna. Genom att godkänna strategin åtar sig regeringarna i de deltagande länderna att använda denna finansiering för att genomföra handlingsplanen. Det är särskilt de europeiska struktur- och investeringsfonderna och instrumentet för stöd inför anslutningen för 2014–2020 som både har betydande medel och en stor uppsättning verktyg och tekniska möjligheter.

Det finns också andra fonder och instrument av betydelse för pelarna, t.ex. Horisont 2020 för alla pelarna, Fonden för ett sammanlänkat Europa för pelare 2, Life för pelare 3 och för begränsning av och anpassning till klimatförändringar, samt, för pelare 4, Cosme för små och medelstora företag. Det finns också andra finansieringsmöjligheter, t.ex. från investeringsramen för västra Balkan, Europeiska investeringsbanken och andra internationella finansieringsorgan.

Dessa fonder och instrument bör ge en betydande hävstångseffekt och attrahera finansiering från privata investerare. Strategin kommer också att dra nytta av arbetet inom de båda andra makroregionala strategierna när det gäller innovativ finansiering.

Rapportering och utvärdering

Utvärderingen kommer att bygga på det arbete som gjorts av samordnarna för pelarna. De kommer att rapportera framsteg i förhållande till målen.

För att komplettera med de uppgifter som behövs för att fastställa utgångsvärdena, särskilt i tredjeländerna, kommer insamling av data att främjas som en övergripande kapacitetsfråga via det adriatisk-joniska transnationella samarbetsprogrammet. Den främsta framstegsindikatorn är genomförandet av handlingsplanen, men ett första steg måste vara att utveckla mer förfinade indikatorer.

De deltagande länderna kommer att anordna ett årligt forum för att utvärdera resultaten, samråda om reviderade åtgärder och ta fram nya metoder.

5. KOPPLINGAR TILL EU-POLITIKEN

Strategin kräver inga ändringar i EU-lagstiftningen, utan strävar efter att förstärka EU:s politik på de områden som är relevanta för regionen¹⁶. Den syftar också till en ökad efterlevnad av EU-rättsliga skyldigheter och till att minska de skillnader och praktiska svårigheter som orsakar förseningar, särskilt när det gäller den inre marknaden och miljön¹⁷. Tonvikten ligger på ett samordnat tillvägagångssätt, som binder samman olika politikområden för att genomförandet av EU:s politik ska bli sammanhängande över hela territoriet. Det innebär att särskild vikt läggs vid kopplingarna mellan EU:s politik och program, inklusive EU:s strategier för biologisk mångfald¹⁸ och klimatanpassning¹⁹ samt EU:s ramprogram för forskning och utveckling.

6. VIDARE KOPPLINGAR

Det är viktigt att samordning sker med den angränsande EU-strategin för Donauregionen och med den planerade EU-strategin för Alpregionen. Här kan Interact spela en central roll.

Man måste också eftersträva synergieffekter med andra mellanstatliga organ i regionen, t.ex. det adriatisk-joniska initiativet, eller med ett större verksamhetsområde, t.ex. regionala samarbetsrådet och centraleuropeiska initiativet.

Samordningen med program och initiativ i Medelhavsområdet²⁰ och samstämmigheten med befintliga rättsliga ramar²¹ är viktiga.

¹⁶ T.ex. direktivet om fysisk planering i kust- och havsområden, den gemensamma fiskeripolitiken, EU:s politik för katastrofriskhantering, de transeuropeiska näten (transport och energi) och den planerade transportgemenskapen.

¹⁷ T.ex. fågeldirektivet, habitatdirektivet, ramdirektivet för vatten, ramdirektivet om en marin strategi, nitratdirektivet, direktivet om luftkvalitet, direktivet om nationella utsläppstak och ramdirektivet om avfall.

¹⁸ KOM(2011) 244.

¹⁹ COM(2013) 216.

²⁰ Särskilt unionen för Medelhavsområdet och Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet.

²¹ Särskilt Barcelonakonventionen om skydd av Medelhavets marina miljö och kustregion.

7. SLUTSATS

Efter år av politiska och ekonomiska svårigheter finns det nu ljusare framtidsutsikter för Adriatisk-joniska regionen. Genom att tillhandahålla en ram för den strategiska samordningen och det regionala samarbetet kommer strategin att göra regionen till en bättre plats att leva, arbeta och njuta av. Regionen kan fungera som förebild när det gäller tillväxt, sysselsättning och idéer och som en port till andra delar av världen. Med gemensamma insatser blir regionen väl förberedd för det nya århundradets utmaningar och möjligheter.

Kommissionen uppmanar därför rådet att godkänna detta meddelande. Europaparlamentet, Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén uppmanas också att granska dokumentet.

